

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. II. Actus humilitatis erga homines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

am, nec fortitudinem, nec diuitias quæ sunt esca superbiæ, & inanis gloriæ. Hinc prouenit *sextus* humilitatis actus, hoc est, vereri suum periculum, & exactam rationem, quam exigit Deus de scientia quam quisque habet: scriptum est enim: *seruus qui cognouit voluntatem Domini sui, & non fecit secundum eam, vapulabit multis.* His accedit *septimus* humilitatis actus, qui est repellere, quantum in se erit, dignitatem Magisterij & Doctoratus, iudicando se tali gradu indignum: qualem se iudicabat S. Thomas, donec iussus esset accipere. Effectus enim superbiæ eorum, qui in re literaria versantur, cupere statim esse Magistros & Doctores propter honorem & gloriam sibi ex ijs prouenturam. Quales fuerunt illi, de quibus dixit Saluator, quod *hamasent primas cathedras in Synagoga, & vocari ab hominibus Rabbi;* suis autem discipulis dicebat: *vos autem nolite vocari Rabbi. vnus est enim Magister vester, qui est Christus, in cuius comparatione nullus est hoc nomine dignus; & quamuis dignus esset, non tamen debet illud ambitiosè quærere apud homines.*

§. II. Actus humilitatis erga homines.

VENIAMVS nunc ad secundam humilitatem in scientijs erga cæteros homines, quæ prouenit & auertit discordias, quarum in proximo capite fecimus mentionem. Nam, vt ait Salomon: *a inter superbos semper iurgia sunt:* humilitas autem summam efficit concordiam inter sapientes, dum heroicis & ingeniosos efficit actus quos summam recen- ter in hunc finem S. Greg. Nazian. in homilia, cuius superius fecimus mentionem.

Pro cuius fundamento aduertit: Humilitatem duplicem habere gradum: nam quædam apparet in rebus externis, cum quis eligit sibi extremum locum, vestitum, & ornatum humilem in omnibus, quæ ad ipsius Personam & domum spectant. Et hæc plurimùm confert ad pacem & concordiam inter seculares seruandam; qui facillè solent propter ambitionem ac desiderium præminentiam in huiusmodi rebus perturbari: quæ tamen non est certum iudicium veræ virtutis: sæpe enim huiusmodi actus sunt vana quadam ostentatione & hypocriâ. Tum autem intelligitur, an humilitas in paruis huiusmodi rebus sit vera, cum eadem ostenditur in rebus alijs maioribus: quales sunt, quæ spectant ad intellectum, iudicium, ingenium, & scientiam, in quibus quis se alijs subijcit, & cedit: cum enim sint dotes ad id præclaræ, & nobilitati humanæ valde propriæ: quæcunque in eis humiliatio censetur esse valde heroica. *Illum, inquit, humilem dixerim, qui mediocriter de Deo verba facit? & alia quidem dicere, alia verò tacere nouit, in quibusdam verò ignorantiam faterur, ac cedit sermone illi, cui plus est concreditum, contenditque aliquem plus esse spiritua- lem, & in contemplatione magis profundum, &c.* In quibus verbis insinuat perfectè humilis indicia, & actus humilitatis circa scientiam. Pri-

6
g Luc. 12.
47

7
h Matth.
23. 6.

a Proverb.
13. 10.

Orat. 11. de
Modest. in
diss. habē
da.

I

mus est, quod in sermonibus de rebus literarijs, aut diuinis loquatur pacè ac modeste: dicens quòd oportet, & interdum patienter tacendo: nam studium & propensio ad effundendum quod sentit, indicium est spiritus superbi, vt videre licet in Eliu sapientie arrogante, qui de seipso dixit: *plenus sum sermonibus, & coarctat me spiritus vterius mei. En venter meus quasi mestum absq; spiraculo, quod lagunculas nouas dirumpit, loquar, & respiro post illū, aperiam labia mea, & respondebo, & ostendam scientiam meam.* Sed satis ostēdit superbiam suam in illa similitudine, qua vsus est. Quemadmodum enim mustum, dum feruet, crepare facit vas in quo clausum teneatur, & ita totum effunditur: ita superbus cum loquitur, omnia quæ habet, effundit: vt appareat, quod sciat. In quo tamen non sapientem, sed stultum se ostendit, vt enim dixit Salomon: *totum spiritum suum profert stultus: sapiens differt, & reseruat in posterum.* Et sicut vbi patens & absq; morum bitu: ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Se. vidus actus eiusdem humilitatis est, confiteri in aliquibus rebus suam ignorantiam, nec dedignari dicere: se ignorare aliquid de quo interrogatur, disputat, aut agit. Cum sit certum, quòd non omnia sciat: qui autem nescit, & retinetur dissimulatione, vt id non aduertatur, in iudicium dat, quod sit superbus, tinearque pudorem ex sua ignorantia. Elifæus, etiam si tantus esset Propheta, cui Deus plurima arcana reuelabat: cum tamen ei non aperuisset mortem filij hospitis suæ, sponte suam ignorantiam est professus: dicens: *Domine celauit à me, & non iudicauit mihi.* Huic actui affinis est actus quo quis fatetur errores & ignorantias, in quas est lapsus in materia scētiarum. In quo actu splenduit heroica humilitas Sancti Augustini, cum fecit suos libros Retractionum; in quibus se non minus humile ostendit quam sapientem, siquidem confessus est, se errasse suamque deceptionē deprehendisse: Diabolica enim est superbia, quòd qui errat, suumq; deprehendit errorem, non velit illum retractare, ne conceptam de se opinionem amittat. Cum tamen in hac ipsa re multo magis illam amittat. Sapientum enim est, consilium, & iudicium mutare, qui autem mutat, iudicium præbet, se prius non rectè sensisse. Quartus actus est, exillima & alios esse se sapientiores, prudentiores, magis que spirituales; & libenter subijcere aliorum iudicio suum, & interrogare eos, quod ipse nescit, vt ipsum doceant; & cum eis conferre, eorumque iudicium petere, & libenter amplecti. Et maior est humilitas, si qui sapientior est, aliquid interrogat minus sapientē; & qui senior est, iuniorem: interdum enim qui minor est assequitur aliquid patriculare, quod maior non est assecutus, Ac propterea humilis Sanctus Augustinus (vt refertur in Decreto) dicebat: *se fecerit Episcopum paratum esse doceri ab Episcopo nec dū anniculo & iuniore.* Sed magis adhuc esset heroica humilitas, si sciens aliquid, dissimulatā suā sciētiam

b Job 32. 18

c Prover. 29.

11.

d cap. 25. 28.

2

3

e 4 Reg 4.

27.

4

e. Si habes

24. 44.

illud

illud ab alio quæretet, & cum eo consultaret: nihili faciens, quod habeatur ignorans: quemadmodum fecit Saluator noster, qui cum omnia sciret: *i sedebat in medio doctorū interrogans eos.* Quintus actus humilitatis est: non contendere aut repugnare ob inanem gloriam, nec vt videatur victor euasisse, sed vt Apostolus dixit: *g in humilitate superiores sibi inuicem arbitramur;* nec pergentes in contentione, etiam si inferiores, & victi videantur. *Time enim est ait Nazianzenus, quod quis se humiliet in vestitu cilicio, & habitu Religioso: & tamen in disputationibus cunctis se preferat hominibus ac pl. ne imperator: aut tyrannum agat, nullique omnino cedat, & supercilium vltra omnes legu doctores attollat, vellent tyrannicè cum ceteris agere, vt ipsius sequatur iudicium ac doctrina consentiant.* Ex quo alius oritur superbius actus, cui fortiter repugnat humilitas. Superbus enim sollicitè inuigilat, vt nouas & inauditas adinueniat opiniones: vt sapientis nomen apud alios homines obineat: quasi de dignatus veritates antiquas sequi, & vias à maioribus tritas tenere: sed volens limites transire à Patribus nostris & Ecclesie Doctoribus constitutos: idq; magno cum periculo incidendi in graues illusiones, & errores, vt fufius dictum est Tomo 2. Qui autem humilis est, libenter tenet viam regiam, & communem Doctorum: ac proinde suspectas habet proprias inuentiones, si ab antiquis recedant: & satis existimat se sciturum, si assequatur quod illi sciuerunt & tradiderunt; & potius vult Prædecessorum esse discipulus, quàm nouitatum Magister pro suis successoribus.

SEPTIMVS actus est, ita probabiles suas opiniones sequi vt non contemnat sequentes contrarias; neq; eos damnet tanquam ignorantes, aut temerarios, sed permittat vnumquemq; suum sequi iudicium ac sensum; etiam si proprio ipsius aduersum in rebus, quæ non sunt a portæ ac certò contra fidem, aut bonos mores. in hoc enim sensu dixit Apostolus: *h qui manducat, non manducantem non spernat; & qui non manducat, manducantem non iudicet: sed vnusquisque in suo sensu abundet,* ita tamen vt alteri non noceat: voluit enim Apostolus dicere, vt explicat S. Thomas: qui existimat licitum esse manducare de omnibus cibis in antiqua lege prohibitis, eò quod illa iam cessauerit: sequatur suam iudicium & opinionem; nec tamen contemnat, aut condemnet alterum aliter sentientem. Qui autem asserit non esse comedendos tales cibos, ne debiles scandalizentur, non condemnet alterum, nec eum iudicet ignorantem, aut incautum: est enim superbia temeraria ita pertinaciter suæ adhærere opinioni: vt condemnet non sequentes eam. Nam quod vni rerum videtur, alteri videtur falsum propter aliam rationem æquè probabilem, atque est ipsius. Ac proinde non decet alium contemnere, sicut nec ipse contemni vellet; sed sinat eum sequi suum sensum: dum non constat certò eum esse falsum

Luc. 2. 46.

5

g Philip. 2. 3.

6

Tract. 1. c. 15

7

h Rom. 14.

35.

Et hac ratione etiã cum diuersitate iudiciorum conseruari potest, vt iam diximus, vnio voluntatum, & pax quæ fructus est charitatis, & amicitie Christianæ. Ex omnib. prædictis facile apparet veritas illius Apostoli sententia, qua dixit: *scientia inflat, charitas verò ædificat*; Quomodo autem ædificat? iactò profundo humilitatis fundamento, proijciendo ex corde omnem vanitatis ventum, quem sola scientia solet excitare. Et super hoc fundamentum exurgit ædificium omnium ministeriorum, quibus eruditio litteraria est vsui: quia charitas simul vititur scientiis & virtutibus. In quem sensum dixit etiam S. Augustinus: Quid ergo? scientiam fugere debetis, & electuri estis nihil scire, potius quàm inflari? vt quid vobis loquimur, si melior est ignorãtia, quam scientia &c. Ergo a mate scientiã, sed antepone charitatem. Ibi inflat scientia, vbi charitas nõ ædificat, vbi autè ædificat, solidata est. Quasi dixerit. nõ est deserenda scientia ob timorè vanitatis, cū sciẽtia sit melior, quã ignorãtia: sed amada est scientia, pluris tamè faciẽda charitas: nisi enim hæc ædificet, illa inflat; si autè charitas ædificat scientia erit solida innixa firmo humiliaris fundamẽto. Et scribens idẽ sanctus ad Dioscorũ hominẽ curiosũ, ac deditũ studijs Philo-
phorum, concludit: viam assequendi veritatẽ & sapientiam celestẽ: esse humilitatem: & secundo dico, esse humilitatem, & tertio: etiam esse humilitatem: & si millies de hac via interroger, semper dicam, esse humilitatem: nisi enim illa præcedat, comitetur, & sequatur bona nostra opera: superbia, quæ eius est hostis, omnia corrumpit ac destruit: ideo quæ scientia sine humilitate est vana curiositas. Alios huius virtutis magis peculiare actus ponemus interius capite I. I. eò quòd magis propriè spectent ad Prædicatores.

CAPVT VII

DE VERITATE AC DOCTRINA, ET MODO EAM tradendi; qui in Magisterio Christi Domini nostri præluxit & quæ ratione ceteri Magistri ac Prædicatores in hoc debeant illum imitari

NUM EX PRÆCIPVIS OFFICIIS, QUAE PROPHE-
TAE Christo Seruatore nostro attribuerunt, fuit
Magistri & a Præceptoris hominum, & b gentium, ac c Do-
ctoris Iustitia quia venit in mundum vt eam eminentè
doceret, & d testimonium perhiberet veritati: quæ obliu-
rata valde erat & oppressa in terra. Qui cum esset sapien-
tia infinita, cum tanta excellentia officium hoc præsti-

1 Corin. 8. 2

Serm. 53. de
verbis Do-
mini Tomo
10.

Epist. 59.

a Isai. 30
10.
b c. 55. 4.
c Isai. 2. 28.
d Ioan. 18. 7

tit, ra. m.